

SV: ČIM KRAJŠE ZAPORE V ČIM MANJŠEM OBSEGU

Obrambno ministrstvo je v aprilu na tiskovni konferenci predstavilo letošnje osrednje vaje Slovenske vojske in s tem povezane zapore zračnega prostora. Skupaj bo za potrebe Slovenske vojske zračni promet na območju Postojne letos zaprt predvidoma do 250 ur. Letos bo Slovenska vojska v sodelovanju z zaveznicami pripravila štiri večje vojaške vaje, na nekaterih bo tudi po več kot 1.000 sodelujočih, vendar za vse ne predvidevajo zapiranja zračnega prostora. Vse vaje prav tako ne bodo potekale na Počku, saj so ga tako želeli razbremeniti.

Največ polemik in nerazumevanja je bilo glede zračnega prostora in uporabe tega za vaje ter posledično zapore v času vaj, ko je namenjen v uporabo letalom in helikopterjem Slovenske vojske in

v vajah sodelujočim vojnim letalstvom različnih držav. Po besedah poveljnika 15. letalskega polka Slovenske vojske, polkovnika Bojana Breclja, gre za delitev zračnega prostora med civilnimi in

vojaškimi uporabniki, kar se je – če tako rečemo – izpostavilo v primerih, ko vojaški uporabniki zahtevajo del zračnega prostora za svoj način delovanja.

Osnovno vodilo pri tem je varnost uporabe zračnega prostora tako enim kot drugim uporabnikom. Trenutno je edini način zagotovitve varnosti v zračnem prostoru – v svetu in ne samo pri nas – zaprtje tistega dela zračnega prostora, ki se v določenem časovnem obdobju uporablja za delovanje vojaškega letalstva, pravi polkovnik Breclj. To ni problem, ki je nastal zdaj, se pa Slovenska vojska trudi, da ta del zračnega prostora čim bolj omeji in čas zaprtja čim bolj skrajša.

NAČRT ZAPOR ZRAČNEGA PROSTORA 2014

NALOGA	ENOTA	PODROČJE ZAPORE	DATUM	ŠT. UR	STATUS
AGOS(usposabljanje UZO)	15. PVL	LJ-R5	26.03.	3	IZVEDENO
AGOS	15. PVL	LJ-R4; LJ-R5; LJ-R6	24.3. - 28.3.	30	IZVEDENO
VAJA "ROCK PROOF 2014"	1.BR	LJ-R4	24.4. - 30.4.	21	POTRJENO
VAJA "ROCK PROOF 2014"	1.BR	LJ-R4; LJ-R5; LJ-R6A, R6B, R6C	28.4. - 30.4.	18	POTRJENO
VAJA "ROCK PROOF 2014"	1.BR	LJ-R4; LJ-R5; LJ-R6A, R6B, R6C	5.5. - 9.5.	30	NAČRTOVANO
AGOS	15. PVL	LJ-R4; LJ-R5	26.5. - 30.5.	33	NAČRTOVANO
VAJA "ADRIATIC STRIKE 2014"	15. PVL	LJ-R4; LJ-R5; LJ-R6A, R6B, R6C	2.6. - 6.6.	40	NAČRTOVANO
CLEVER FERRET	72.BR	LJ-R4; LJ-R5	26.06.	2	NAČRTOVANO
AGOS	15. PVL	LJ-R4; LJ-R5	14.7. - 18.7.	33	NAČRTOVANO
AGOS	15. PVL	LJ-R4; LJ-R5	8.9. - 12.9.	33	NAČRTOVANO

In kako ter s kom Slovenska vojska zapiranje zračnega prostora na državni ravni usklajuje? Slovenska vojska je ravno tako kot vsi ostali letalci – ustanove, podjetja in institucije ter posamezniki – uporabnik zračnega prostora. Kontrola zračnega prometa Republike Slovenije pa je tista, ki upravlja ta zračni prostor. V Slovenski vojski praktično nobenega NOTAM-a (Notice to Airmen – obvestilo letalcem), pravi polkovnik Breclj, ne izdajo sami, pač pa ga posredujejo Kontroli zračnega prometa RS, ki ga potem pošlje vsem uporabnikom. Tudi v primeru, ko je pred časom prišlo do spremembe, so se ti predlogi posredovali Kontroli zračnega prometa in z njimi usklajevali. Obstajajo pa seveda točno določene procedure, kako do te spremembe pride. Torej mora biti vsaka sprememba toliko in toliko časa objavljena na straneh, potem se to objavi v prihodnjih informacijah in šele potem to stopi v veljavo.

Zaradi zapor zračnega prostora je do največ pripomb prihajalo iz postojnskega aerokluba ter s portoroškega letališča, manj pa iz Divače, kjer prav tako poteka letalska dejavnost – šolanje pilotov ipd. – in delujeta aeroklub in letalsko podjetje. Postojna je sicer bolj ali manj shajališče ljubiteljskih in športnih letalcev, medtem ko v Portorožu stavijo veliko tudi na komercialno dejavnost in omenjajo tudi konkretne številke o škodi, ki naj bi jo jim povzročile zapore zračnega prostora zaradi vojaških vaj.

Letališče Divača ni v »prepovedani« coni 5, in kadar delujejo pilatusi SV, potem to letališče ni omejeno v dejavnosti (letalskega prometa). V Slovenski vojski pa se zavedajo, da je pri tem delovanje postojnskega letališča res omejeno. Zato si prizadevajo, da bi bile te zapore zračnega prostora med tednom, pa tudi čim krajši možni čas. Medtem pa na letališču Portorož trdijo, da se z zapiranjem zračnega prostora zapira priporočljiva vizualna ruta, ki gre do Laz, potem proti Postojni ter zatem proti Divači. Vendar tako delujejo tudi letalniki SV vključno s pilatusi. Do tega pa pride, kadar je za zračni promet zaprta cona 6B, vendar pravila vizualnega letenja – govorimo o priporočljivi vizualni poti – dovoljujejo let povsod po Sloveniji glede na to, kako si ga načrtuješ. Ena od možnih rešitev, ki jo je SV pred-

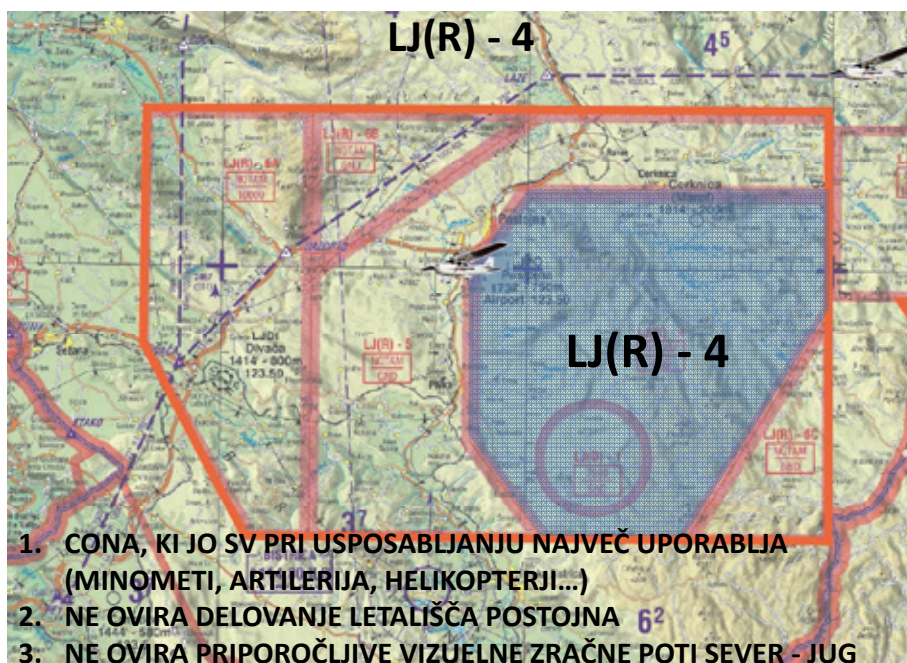

1. SELEKTIVNA ZAPORA ZP – ZAPORA GLEDE DEJANSKE POTREBE
2. ZP MANJŠI OD PREDHODNE UREDITVE ZA 1/4 6^2

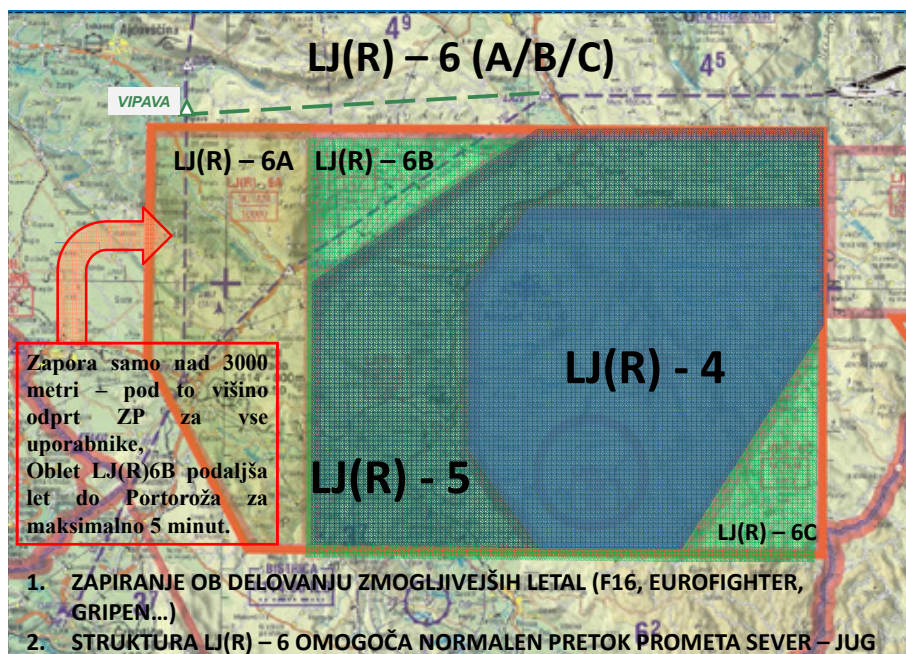
stavila na aprilski tiskovni konferenci, je ruta ne neposredno na Postojno, ampak na Vipavo in potem naprej na Divačo. Tako se obide cono 6B, pot gre čez cono 6A in po izračunih kaže, da podaljša let proti Portorožu za pet minut. V nobenem primeru pa te poti ne zapira.

Koliko letalskega prometa je nad Postojno in Portorožem, bi lahko podali na osnovi podatkov Kontrole zračnega prostora. Slovenska vojska ima vpogled v civilne načrte letalskega prometa, jih pa ne hrani in tako nima vpogleda za nazaj, ima le pregled nad trenutno situacijo. Bilo pa bi pravično, pravijo, če že direktor portoroškega letališča navede, da je imel v nekem preteklem mesecu 40 pristankov, da poštene pove, koliko od teh letal je priletelo iz Italije in koliko iz smeri Postojne, koliko od tega je bilo šolskih krogov, koliko pa je bilo res tistega prometa, ki je prišel skozi sporne koridorje z zaporami zračnega prostora, kot posledica vojaških vaj.

V SV se zavedajo, da ima portoroško letališče letalski promet, ki pa je načeloma osredotočen pretežno na poletne mesece. V SV pravijo, da so pripravljene na vsakršne pogovore, dodajajo pa še, da obstaja tudi zapisnik o spreminjanju teh con in o odgovarjanju o teh »spornih« conah. O tem so se pogovarjali z vsemi vpletenimi.

1. CONA, KI JO SV PRI USPOSABLJANJU NAJVEČ UPORABLJA (MINOMETI, ARTILERIJA, HELIKOPTERJI...)
2. NE OVIRA DELOVANJE LETALIŠČA POSTOJNA 6^2
3. NE OVIRA PRIPOROČLJIVE VIZUELNE ZRAČNE POTE SEVER - JUG

Organizirali so tudi sestanek z letališčem Portorož, o čemer prav tako obstaja zapisnik, v katerem je navedeno, da dejavnosti v novi coni ne vplivajo na delovanje letališča Portorož.

Piloti v SV pravijo, da je zelo težko delati na temelju pavšalnih ocen, kadar se govori o varnosti letenja nasploh. Če delajo, delajo na osnovi podatkov, pravijo. Ko govorijo o zaprtem zračnem prostoru, to pomeni, da pilotu od letališča Postojna, kjer je njegova vstopna točka, do poligona za pilatuse, pa do rajona do tarče ostane 40 sekund in ve se, kaj za vojaškega pilota to pomeni. Slednji je osredotočen na tarčo, in bog ne daj, da takrat nekdo pride v ta zračni prostor. Imajo sicer radarje, vendar pa, če bi nekdo v tistem trenutku namerno poletel zgolj z namenom, da se »postavi«, je pilotu pilatusa skoraj nemogoče reagirati. Na primer za pilote

letal F-16 in podobnih letal pa je to sploh nemogoče ...

Letos bo SV na območju cone 5 zaprla zračni prostor za skupaj približno 250 ur. Ko pa govorimo o coni 6, se jo zapira precej manj. To pa ni vse odvisno le od SV, pač pa tudi od tujih vojska, članic NATO, ki priletijo ter tako trošijo svoje vire in zmogljivosti tudi za usposabljanje pripadnikov SV. Lani je bila cona 6 zaprta 14 ur, predlani pa več – 30. Lansko leto tudi sicer ni značilno, saj (vojaškega) letenja ni bilo veliko, značilnejše je bilo leto pred tem s približno 30-urno zaporo zračnega prostora v coni 6. Lani je večino tovrstnega usposabljanja SV opravila namreč v tujini. Predvsem v Nemčiji, kjer imajo na območjih vaj stalno zaprt zračni prostor. Ves čas se govori o neizkušenih pilotih, ki letijo skozi ta večkrat omenjeni zračni prostor in naletijo na zaporo zračnega

prostora. Vendar slednje ni posebnost le pri nas, pravijo vojaški piloti, to je splošen pojav v celotni Evropi in tega so vajeni. Vedo pa tudi, kako v primerih, ko se kaj takega zgodi, ukrepati. Prav tako tudi menijo, da je le malo pilotov, ki bi se zaradi občasnih zapor zračnega prostora v zračnem prostoru proti Portorožu poletu do tja in obisku odpovedali.

KB

Poveljnik 15. letalskega polka SV polkovnik Bojan Breclj je na tiskovni konferenci pojasnil, da imajo zračni prostor nad Počkom oziroma Postojno razdeljen na več območij in ga zapirajo glede na potrebe. Prvo območje, imenovano R-4, zapirajo pri usposabljanju pehotnih enot, ko te streljajo z minometi ali artilerijo, zaprtje tega območja pa po besedah polkovnika Bojana Breclja ne vpliva na delovanje postojnskega letališča.

Območje R-5 (ko zaprejo območje R-5, je samodejno zaprto tudi območje R-4) zapirajo ob preletu pilatusov, kar pa že omejuje delovanje portoroškega letališča.

Površina z zaprtim zračnim prostorom se še poveča, ko vanjo vključijo še območja R-6, vendar do tega prihaja le ob mednarodnih vajah, v katerih uporabljajo večja in hitrejša letala. Z zaprtjem območja R-6 se zapira priporočljivo vizualno pot, je povedal polkovnik Bojan Breclj, a se kljub temu še vedno omogoča pretok sever-jug. Zaprtje tega dela poti po njegovih besedah polet do Portoroža podaljša za povprečno pet minut. Območje R-6 bo letos skupno zaprto predvidoma 20 ur, večinoma pa je zaprto le območje R-4.

Statistika zapor ZP nam pokaže stalno zmanjševanje:

- leto 2010 - 496 ur
- leto 2011 - 428 ur
- leto 2012 - 279 ur
- leto 2013 – 116 ur

1. Ni zapor ZP ob vikendih ter v poletnih mesecih
2. Obremenjenost letališča Postojna je vsako leto manjša
3. Te zapore ne vplivajo na delovanje letališča Portorož